

יש עתיד
דור ההמשך "רק תנו לנו
להתפרנס בכבוד"

ראובן זלץ

קל מאוד לאהוב את ענבל, ליאת,
דרור, שי, איל, נאור וחבריהם
מדור ההמשך. כי לפני הכל, מדובר
באנשים טובים, באמת. אנשי אדמה,
האוהבים את עבודתם המתמודדים
אל מול ממסד שכלל אינו מבין את
חשיבות החקלאות. אנשים פשוטים,
ציונים, הנאחזים באדמתם כפי
שעשו הוריהם לפניהם, רובם ככולם
בפריפריה. מפגש דור ההמשך יכול
לספק הצצה לישראל אחרת, ישראל
עובדת. החבר'ה מנסים לשמור על
אופטימיות אך מביטים במציאות
בחשש גדול. היטיב לומר איל פייגין
"אנחנו בסוג של מלכוד וזה משפיע
על כל העסק" •

”משק העובד עם
בעלי חיים, חייב
להיות מתוכנן וכל
שינוי אם זה מזג
האוויר, אוכל וברגע
של אי וודאות כמו
עכשיו, אז מפחיד
מאוד לעשות
השקעות. זה מצד
אחד ומצד שני, אם
לא תעשה השקעות
תישאר מאחורה...”

הכביש המתפתל לעמק יזרעאל ולתל עדשים הוא בעיניי הדרך לישראל ההולכת ואובדת. חבל ארץ שאינו נמצא בכותרת אך נופיו וצבעיו, הם מבחינתי, ישראל אותה הייתי רוצה לראות. המון ירוק, מטעים, שדות חרושים, מושבים, כפרים, דו קיום עם ערבים. ישראל השפויה ישראל האחרת, אם תרצו, ישראל הנשכחת. באזור שבו למעשה נולדה הציונות, זו שהאמינה בהתיישבות, שייבשה ביצות, סללה כבישים והנהיגה את העבודה החקלאית, השיתוף והעזרה ההדדית. הקונספט הארץ ישראלי הזה, הולך ונעלם. כי פעם היתה גאווה להיות חקלאי, רפתן, כיום האנשים הללו נלחמים על פרנסתם מול ממסד אטום הבוחן את הציונות רק דרך החור שבשקל. ועדיין, כעירוני שהגיע לכמה שעות לעמק, קשה שלא להתפעל מאותם צעירים, רפתנים בני רפתנים, שעדיין נאחזים בעבודתם, באהבתם לחקלאות. עדיין מאמינים בעבודה, לא רוצים טובות, רק שיניחו להם לעבוד וכן, גם פוגשים כאן את החשש הגדול מפני העתיד הלא נודע, פוגשים את האי ודאות ובעיקר פוגשים את ארץ ישראל הטובה. ואם זה נשמע דביק ופטריוטי, תקפצו לעמק, בקרו ברפתות של החבר'ה הצעירים, דברו איתם, תקשיבו לקריאתם.

רוצים להתפרנס בכבוד. חברי דור ההמשך

בן ממשיך ברפת משפחתית 4 דורות משני הצדדים, רפת בשותפות משפחתית 2 מיליון ליטר מכסה. איל "הרבה אופטימיות לא תקבל ממני היום, המציאות מאוד השתנתה מאז הסכם לוקר. הרווחיות נשחקת, קשה לבצע השקעות והדבר הקשה ביותר, חוסר וודאות לגבי העתיד. משק העובד עם בעלי חיים, חייב להיות מתוכנן וכל שינוי אם זה מזג האוויר, אוכל וברגע של אי וודאות כמו עכשיו, אז מפחיד מאוד לעשות השקעות. זה מצד אחד ומצד שני, אם לא תעשה השקעות תישאר מאחורה."

”אני את החיים שלי שמתי
ברפת ככה אני מסתכל על זה,
מגיל 12 אני ברפת ואם לא תהיה
לי רפת מבחינתי הלכה המדינה,
ככה אני רואה את זה לא פחות
ולא יותר..”

סוג של מלכוד?

"בהחלט, אתה מרגיש כמו במלכוד, זה משפיע על כל הפעילות. ברגע שיש אי וודאות על כל העסק אז כל השקעה הופכת להימור. לדעתי הבעיה הגדולה זו האי וודאות אפילו יותר מהרווחיות הנשחקת".

דור ההמשך?

"בטח שנמשך, אותנו לא יצליחו להוציא בקלות מהחקלאות והרפת. אם כל זה שאני רואה שהעתידי לוט בערפל. אני באמת מאמין שאנחנו מייצרים מזון איכותי בארץ ישראל ומגשימים את החקלאות."

לפני המפגש, חליבה

מלל ל-50 מבני דור ההמשך הגיעו למפגש בביתה של ענבל סיבוני ובעלה איש אפמיילק, טל כהן. שם בתל עדשים, מושב שהוא למעשה סוג של מיתוס ציוני, מרגישים היטב את סימני הזמן. קשה להיות חקלאי בישראל 2016 והמושב שהיה פעם סמל לחיקוי, הפך עם השנים למקום המתמודד ולא תמיד בהצלחה, עם ממשלה שאיננה רואה בחקלאות, יעד ציוני. ברפת של ענבל סיבוני, הרמקולים משמיעים מוסיקה ישראלית וענבל, שהפכה עם חבריה למעין הפנים של דור ההמשך, מסיימת חליבת בוקר. "אני אוהבת את הרפת, פשוט מאוד, כאן גדלתי וזה המקום הנכון שלי. אני כאן בכדי להשאיר וניאבק על זכותנו לעבודה חקלאית". בביתה הסמוך למכון החליבה, מתכוננים לארח את חבריה, חברה צעירים, רפתנים, בני רפתנים, שהחליטו בצעד אמיץ להמשיך את החזון ולנהל רפת במציאות מורכבת ולא פשוטה כלל. לאט לאט הם נאספים ומודים כי המפגשים הללו נותנים להם זריקת מרץ גם בפן חברתי וגם במקצועי. להפתעתי, כמעט ולא תשמע התמרמרות או בכינות, אלא ראייה מפוכחת ותקווה לעתיד ברור וטוב יותר. הם מדברים ללא התלהמות, רוצים עתיד ברור יותר, הם כועסים וכואבים את מצב החקלאות ומקווים שמישהו יתעורר לפני שיהיה מאוחר. חבורה מלוכדת, לעיתים שמחה, לעיתים חוששת, בני אדם צעירים שקשרו את גורלם לענף שעתידו לא ברור ולא ידוע. על המפגשים שלהם אומר איל "ההתאגדות שלנו כדור ההמשך מעולה לנו, גם מבחינה מקצועית וגם מבחינה חברית, בסופו של דבר אנחנו נחזיק את הענף בעתיד והביחד הזה עושה לנו רק טוב ולדעתי גם לענף. אנחנו מגיל ס ברפת זה חלק בלתי נפרד מהחיים שלנו".

חוסר וודאות לעתיד

שי רייקין, דור שלישי למשפחת רפתנים, סבא אבא וכעת הבחור הצעיר, בן 30 "רוב הניהול אצלי, אבא עדיין בעינינים אבל חצי בפנסיה". על המצב הוא אומר בחצי חיוך "מה אגיד לך, מקווים לטוב, המצב בעייתי ולצד הרווחיות הנשחקת, חוסר הוודאות משפיע על היום ויום". לידו יושב איל פייגין

עצוב ?

"המצב בהחלט מעציב, מדובר באנשים שהתפרנסו כל חייהם בכבוד מעסק שלדעתי הוא הענף ההישגי והאיכותי ביותר בישראל ובכל העולם רק משבחים אותנו אך בסופו של דבר אם אתה לא יכול להתפרנס מזה בצורה מכובדת אז מה שווה הכל". נאור קמחי מהמושבה יבניאל דור שלישי למשפחת רפתנים, מנהל רפת של 2 מכסות של 1.180 מיליון. "תשמע, המצב הוא תעודת עניות למדינת ישראל, חד משמעית אבל אני עדיין לא עצוב ולא ממורמר ולא מתכוון להרים ידיים. רפת זה לא גידול עונתי אנחנו מתכננים לרצות ארוכות ובמצב הנוכחי אי אפשר לתכנן את העתיד. אנחנו רוצים יציבות, בלי טובות". נאור מוסיף בנחישות ובכאב "אני את החיים שלי שמתי ברפת ככה אני מסתכל על זה, מגיל 12 אני ברפת ואם לא תהיה לי רפת מבחינתי הלכה המדינה, ככה אני רואה את זה לא פחות ולא יותר". עומר ברעם מכפר ביאליק דור שני מכפר ביאליק, מנהל רפת עם מכסה של 730 אלף אומר "כיום הרפת זה עסק מקצועי לכל דבר ומנהל רפת טוב הוא מנהל מצוין לכל תחום. פעם היה הרבה יותר פשוט, כיום זה מורכב הרבה יותר. אך ברגע שאתה לא מאפשר לאנשים שהשקיעו והתקדמו, לעבוד בשקט ולהתפרנס בכבוד, כאן נוצרת בעיה קשה".

חייבים לדאוג למשפחה.
עומר ברעם

אם לא תהיה לי רפת, מבחינתי
הלכה המדינה. נאור קמחי

לקצץ בענף?

עומר "אני לא חושב שיש כבר איפה לקצץ בענף, מקטע הרווחיות לא נמצא אצלנו ברפת. מה שכן, ברור שאפשר לקצץ אפשר, אבל הרבה רפתנים ינשרו בגלל זה. הרווח נמצא במחלבות וברשתות שיווק. אתה יודע, אם המדינה חושבת שכל כך יקר שיורידו קצת את המע"מ על מוצרי החלב. המדינה צריכה לשמור עלינו ולא לפרק אותנו, המדינה לצערי שומרת רק על הגדולים וככה זה בכל תחום".

מפעל חיים

מעבר להיבט הכלכלי הטהור, יש גם את העניין המשפחתי, המורכב לא פחות בכל הקשור לרפתות המשפחתיות, העברת הרפת לדור ההמשך לא תמיד קלה ופשוטה והדאגה להורים ולרווחתם הינה חלק בלתי נפרד מהחשש לעתיד הלא ברור. ליאת קראוס, דור שלישי מבית יצחק בת ממשיכה לרפת של מיליון ליטר 1.5 מכסה. הבת היחידה הממשיכה במושב שפעם היו בו 30 רפתות וכיום נותרו בו 5 בלבד. ליאת לא ששה לדבר אך לאחר שכנוע היא אומרת "הבעיה היא שאני לא רואה עתיד והייתי שמחה שכמה שיותר מהר יתנו פתרון בכדי לדעת אם יש בכלל טעם להמשיך בענף. עיקר הבעיה שבטח

המשך בעמוד 38 >>

הרפתניות שבחבורה. ענבל, ליאת ושרית

מה היית רוצה שיהיה?

"ראשית ולפי הכל, הסכם לטווח ארוך לשימור התכנון. זה הדבר הראשון והבסיסי ביותר ואחר כך חייבים לשמור על רווחיות הולמת על מנת שנוכל להתפרנס בכבוד מהרפת. לכל השאר אנחנו נדאג, לא רוצה טובות רק תנו לנו להתקיים".

גם אלעד תמיר ממושב היוגב המנהל רפת עם מכסה של 700 אלף ליטר מסכים עם חבריו ואומר "תשמע, הממשלה לא מסוגלת לטפל במונופולים, פשוט אין להם את הכוח והרצון. המצב קשה ולא רק הרפתנים סובלים, כל הענף בבעיה קשה. המדינה הסירה אחריות מהביטחון הכלכלי שלנו, התזונתי. זה פשוט בושה. ההרגשה היא כי כל נושא החקלאות מהווה עול על הממשלה. משהו שכח כנראה כי הם שם למעלה הריבון והם חייבים לקחת אחריות על הנעשה כאן".

הנציגים שלכם צריכים לעשות יותר?

הצעירים מיליטנטיים הרבה יותר והיו רוצים לראות "מעשים והפגנות בשטח" איל "בגלל שאני ילד טוב אז אני לא עושה את הבלאגן שאני רוצה לעשות. אבל אני כן שואל למה לא עושים יותר פעולות מחאה, הפגנות, תנו לעשות בלאגן. היית רוצה לראות תשדירי שירות ומודעות שיספרו את האמת על עבודתנו ופועלינו, לצערי אנחנו נתפסים רע בקרב הציבור האוכל כל מה שמלעיטים אותו נגדנו". דרור צייזלר דור רביעי ממושב ניר ישראל, המנהל רפת של מיליון ליטר מכסה אומר "האמת מייאש, הייתי רוצה יותר ביטחון וודאות לגבי העתיד. קשה מאוד להתנהל ככה".

מתנהלים בחצי ערפל

עומר ברעם "המצב של דור ההמשך הוא בחצי ערפל, אנשים צעירים שהקימו משפחה ובחרו במודע להיכנס לעסק הוא צעד לא פשוט ולצערי הלך הרווח בממשלה לא לטובתנו אז זו דילמה מאוד קשה לגבי העתיד. אני רוצה לדעת מה יהיה ואם בעוד 10 שנים אני עדיין יוכל להתפרנס בכבוד מהרפת. אני לא מדבר על וילה בקיסריה אלא לפרנס את משפחתי בצורה הוגנת ומכובדת ואני לא חושב זו דרישה מוגזמת ולא ריאלי. בכפר ביאליק יש כיום 4 רפתות שבאף אחת מהן אין בן ממשך ואני לא יודע עוד כמה זמן אני אמשיך, זה עצוב אבל זה המצב. תשמע אני הלכתי ללמוד וכעת אני לקראת תואר שני בהזנת בעלי חיים כך שאני משאיר אופציות פתוחות, חייב לחשוב על פרנסת משפחתי, אך מאוד מקווה שהרפת הישראלית תמשיך קדימה".

מה תרצי?

תדמית הרפתן?

חזרתי למרכז ובדרך הפקוקה חשבתני לעצמי, איך המדינה מרשה לעצמה לפספס דור שלם של צעירים שבסך הכל רוצים לעבוד ולהתפרנס בכבוד ולא להיות טפילים הנשענים על החברה הישראלית. קשה היה לי להשתחרר מההרגשה כי באם הרפתות היו ממוקמות, למשל, בהתנחלויות, מצבם היה אחר לחלוטין. כי בסופו של דבר, במדינה בה הכוחניות מנצחת, הרפת הישראלית נשארת בצד ללא לובי חזק וללא פוליטיקאים המבינים את חשיבות הענף והחקלאות, מעבר לעניין הכלכלי.

ולרגע אחד, שכחו מכל הצרות והחליפו חוויות. יש משהו כובש בצעירים הללו, משהו אחר מהמתנהל במרחב הציבורי שלנו כחברה. ובמקום שהמסד יאמץ אותם קרוב לליבו ויבין כי כאן טמון העתיד, הרי שההרגשה היא כי מישוהו שם למעלה, עושה הכל בכדי לייאש אותם, אך זה לא יהיה לו קל ודור ההמשך ילחם על זכותו לעבוד בענף. ▲